Nro XXII.

GAZETA NARODOWA WILEŃSKA

WE SRZODĘ DNIA 16. LIPCA ROKU 1794.

Virtus non territa monſtris.

Z Wilna dnia 16. Lipca.

Generał Kommenderujący Obywatel Wielhorſki za uſtępującym nieprzyjacielem daley awanſuje. Kolumna Generała Meyena znayduje ſię w dawnieyſzey ſwojey pozycyi bliżey Wilna.

Od Granic Kurlandzkich dowiadujemy ſię, że gdy znacznieyſza ſiła Woyſka Rzpltey pociągnęła do Kurlandyi ku Lipawie, Moſkale tym czaſem przedarłſzy ſię w granice Powiatu Upitſkiego i Xieſtwa Zmudzkiego, niektóre poblizſze mieyſca zajęli, ale znani z ſwojey waleczności Generałowie Stetkiewicz i Prozor dalſzego im poſuwania ſię zabronili. Drugi z wzmienionych Generałow w oſtatniey potyczce przeszło 40. nieprzyjacioł na placu położył, z naſzey ſtrony, ſtraty niektórych Strzelcow bardzo żałuję.

Podobnież Obywatel Bielikowicz Generał Major Pttu Braſł: Kommendy Moſkiewſkie w granice tego Powiatu wkraczające odparł.

Liſty z Grodna donoſzą o weſzłey w Województwo Brzeſkie nienaywiękſzey Kolumnie Woyſka nieprzyjacielſkiego pod Kommendą Generała Derfelda, za którą tuż zaraz idzie z ſwoją Kolumną i liczną Artylleryą Obywatel Generał Sierakowſki z Korony.

Dalſzy ciąg czynności Deputacyi Centralney Litewſkiey.

Dnia 28 Julii Na ſubſyſtencyą jeńcow Krajowych i zagranicznych Wydziałowi Beſpieczeńſtwa 5 000 Złł: aſſygnowała.

Odpowiedziała Kommiſſyi Porządkowey Szawelſkiey *1mo:* Ze nominacyą Sądu Kryminalnego i ſameyże Kommiſſyi nadeſzłe. *2do:* Ze w rzeczach woyſkowości tyczących ſię do naywyżſzego Kommendanta udawać ſię należy. *3tio:* Ze względem doſtarczonych Rekrutow Rezolucya Deputacyi Centralney pod dniem 27. Junii wydana kweſtyą ułatwia. *4to:* Ze ludziom chcącym przyjąć ſłużbę woyſkową, intencyi ich żadnym pretextem wiązać nie można. Uniwerſał oraz Rady naywyżſzey względem włoczęgow, próżniakow i kalekow, z których pierwſi do woyſka brani, a oſtatni w Szpitalach oſadzeni bydź mają, teyże Kommiſſyi przeſłała.

Poleciła Wydziałowi Sprawiedliwości przynieſienie *projectivè* rezolucyą do zapytań Kommiſſyi Porządkowey Braſł: ſtoſowney.

Rapporta tak od Kommiſſyi Porządkowey Lidzkiey o obrótach woyſk nieprzyjacioł, jakoteż od Generała Maiora Lidzkiego o małych z nieprzyjacielem utarczkach, i o zabiciu w nich 12. Kozakow, naywyżſzemu Kommendantowi przeſłała.

Ułatwiając pytanie Kommiſſyi Porządkowey Upitſkiey, oświadczyła, że na ſkutek Uniwerſału Rady Naywyżſzey *1mo:* Cała maſſa ludu w Koſy, Piki i Broń ogniſtą uzbrojona, ma bydź w gotowości na wſzelkie Ordynanſa naywyżſzey Kommendy nieubliżając jednak potrzebie uprawienia roli, do którey częśc ludu od Poſpolitego Ruſzenia w domach żoſtać ſię ma. *2do:* Dzierżawcy Staroſtw ſami na czele ludu iść, lub zaſtępcow ſtawić ſą obowiązani. *3tio:* Rekruci 25. i 50 dymowi, do woyſka Liniowego należą. *4to:* Od złożenia Magazynu podług Uniwerſału Naywyżſzego Naczelnika i Powiat Upitſki nie jeſt wyjęty. *5to:* Szlachta 1. dym mająca od Rekruta wolna, a oſobiście ſtawać na obronę Oyczyzny jeſt obowiązana.

Nadeſłany od Kommiſſyi Porządkowey Grodzieńſkiey Projekt względem taxy za naymę robocizny od Włościan dla Dworow weſpoł z opinią Wydziału Zywności Radzie Naywyżſzey przeſłać determinowała.

Dnia 9. Julii Rapport Kommiſſyi Kobryńſkiey do Wydziału Potrzeb Woyſkowych odeſłała, a treść onego Kommen: Generałowi Wielhorſkiemu kommunikować poſtanowiła.

Spoſob Poſtępowania Rotmiſtrza Horodeńſkiego za nieprzyzwoity uznawſzy, onego do prawideł przez Naywyż: Naczelnika i N. Rady przepiſanych zwróciła.

Opinią Wydziału Beſpieczeńſtwa ſtoſowną do utwierdzenia Publiczney ſpokoyności innym Wydziałom kommunikowała.

Odpowiedź Wydziału Porządku Magiſtratowi Wilna daną, legitimowała.

Dnia 10. Julii Memoryał Obywatela Jozefa Grodzickiego wyrażaiącego niemożność zaſiadania w Kommiſſyi Mereckiey, w kopii teyże Kommiſſyi przeſłała, z obowiązkiem weyścia w realność cytowanych przez Grodzickiego przyczyn, i wymienienia zdatney i z ſentymentow Patryotycznych znajomey na mieyſce jego oſoby.

Przynieſioną opinią Wydziału Skarbowego ſtoſującą ſię do tymczaſowego pozwolenia handlu i wywozu za granicę Drzewa, Pieńki, i Siemienia przyjęła, i one ogłoſić dyſponowała.

Memoryały Obywateli Pttu Braſł: wymawiających ſię od Urzędowania w Kommiſſyi

Porządkowey, do teyże odeſłała Kommiſſyi z zaleceniem rozpoznania ſprawiedliwości przyczyn, i donieſienia zdatnych do wyznaczenia, na mieyſce niechętnych, oſob.

Chcąc odbierać porządne i doſtateczne tak od Kommiſſyi Porządkowych jakoteż od Delegowanych Dozorcow o wſzyſtkich ſzczegułach Rapporta, ſtoſowne do tego przepiſała prawidła, i one do wſzyſtkich Kommiſſyi przeſłać Kancellaryi ſwojey zaleciła.

Dała odpowiedź Kommiſſyi Porządkowey Wiłkomierſkiey, determinując pewne poſtępowania ſpoſoby, tak względem żywienia jeńcow Moſkiewſkich, jakoteż względem ſtrzeżenia onych.

W Rezolucyi na przełożenie Kommiſſyi Porządkowey Wileń: uczynione, upewniła, że w celu zmnieyſzenia przykrych dla Obywateli uciąźliwości przez zabieranie od Podkommendnych różnych effektow, i naznaczenia w Kwitach nieproporcyonalney taxy, uczyniła kommenderującemu Generałowi Wielhorſkiemu reprezentacyą, i przyrzeczenie zakazu podobnego poſtępowania otrzymała, nad to, że odtąd za rewerſami Kommiſſarza Porządkowego przy kolumnie będącego Paletowanie na effekta i kwity wydawane będą, ma zaręczenie.

Odebrała kurſem Poczty od Rady Naywyżſzey, *1mo:* Ordynacyą dla Wydziału Potrzeb Woyſkowych, *2do*: Rezolucyą Rady handlu tyczącą ſię. *3tio:* Odpowiedź na żądania Obywateli Wołkowyſkich *4to:* zalecenie Wydziałowi Porządku przeſyłania Gazet Rządowych Sądom Kryminalnym *5to:* Uniwerſał Naywyżſzey Rady względem Deklaracyi Moſkiewſkiey. *6to*: Ordynacyą dla Kommiſſyow i Miaſt, do ułożenia Kres. Które to expedycye w ſtoſunku do Wydziałow każdemu *reſpective* oddała.

Dnia 11. Julii Żądanie Kuryera Obywatela Zukowſkiego powracającego do Naczelnika Naywyżſzego przyjąwſzy, na expenſa podróży 20. Czerw: Złł: wypłacić zaleciła.

Opinią Rezolucyi Wydziału Beſpieczeńſtwa na przełożenie Kommiſſyi Porządkowey Roſſieńſkiey względem wyjazdu za Granicę Obywatela Ronikiera i dalſzych Punktów przyjęła i oną do wſzyſtkich Kommiſsyi rozeſłać Kancellaryi ſwey wydała zalecenie.

W odpowiedzi na Memoryał Obywatela X. Karpowicza deklarowała *1mo:* Iż względem wyjazdu na czas jaki Kommiſſarza Porządkowego, Kommiſſya mieyſcowa decydować mocna, niewprzód jednak, aż po wyexaminowaniu iſtotnie naglących do tego przyczyn, i pókiby niebył na wſzyſtkie zdarzenia, tak *ad Plenum*, jakoteż do Wydziałow zapewniony Komplet. *2do*: Że nieznayduje Deputacya w Organizacyi daney Kommiſſyom Porządkowym mocy przybierania ſobie zaſtępców

Na Rekwizycyą Wydziału Potrzeb Woyſkowych ſummę 51,000. wypłacić dyſponowała.

Donieſienia Kommiſſyi Porządkowey Braſł: o obrotach nieprzyjacielſkiego Woyſka Kommenderującemu Generałowi przeſłała, Kommiſſyi zaś ſamey dla Beſpieczeńſtwa do Małat przenieść Juryzdykcyą ſwą dozwoliła.

Z okazyi podaney od Kommiſſyi Porządkowey Wileń: Noty, Poleciła Deputowanemu Wydziału Porządku weyrzenia w czynności Kancellaryi Paſzportowey.

Dla dogodnieyſzey wielu Obywatelom rezolucyi żądającym objaśnienia względem Poſpolitego Ruſzenia, jeśli te z Poſſeſſyow zaſtawnych, arędowych i Dóbr ſtołowych (o których w Uniwerſale Rady Naywyżſzey nic wyraźnego nie ma) ma bydź przez ach w zaſtępſtwie danych ludzi, lub oſobiście ułatwiane, oſądziła za rzecz potrzebną udać ſię w tym do N. Rady. Uczyniła oraz teyże Radzie Reprezentacyą Publicznych dochodow, ſtanu nimeyſzego Prowincyi i ſpoſobności doſtarczenia w konſekwencyi nieuchronney expenſie Krajowey.

Rapport Kommiſſyi Kowień: ściągający ſię do przyſtawionych Rekrutow, do Generała Grabowſkiego Kommendanta Garnizonu Wileńſkiego końcem ułatwienia odeſłała, Rapporta zaś Kommiſſyow Brzeſkiey, Grodzieńſkiey, Mereckiey, Eyſzyſkiey w treści Kommenderującemu Generałowi przeſłać zaleciła.

Na ſkutek zalecenia Naywyżſzey Rady *Do Sądu Naywyżſzego Kryminalnego* w Mieście Wilnie odprawiać ſię powinnego, naſtępujących nominowała Obywateli = Macieja Radziwiłła Kaſztel: Wileń: - - - - Walentynowicza, Bilzpinga Marſzałka Starod: Scypiona Staroſtę Lidz: Adama Rupeykę, Franc: Kołupayła, Adama Brońca Podczaſzego Wiłkom: Ludwika Wiażowſkiego, Hieronyma Morykoniego, Hypolita Domeykę, Kazimierza Hornowſkiego — z *Właścicielow Mieyſkich* Andrzeja Koczyka, Fridricha Gieritza, Rocha Wurmſera, i Jerzego Wieczora; którzy ażeby za obwieſzczeniem przez Wydział Sprawiedliwości uczynionym natychmiſt ziechali i czynności ſwoje rozpoczeli, deklarowała.

Dnia 12. Julii Z powodu odebranych Rapportow o obrótach woyſk nieprzyjacielſkich, żobligowała z pomiędzy ſiebie Obywatela Morykoniego do kommunikowania takowych Rapportow Kommenderujacemu Generałowi Wielhorſkiemu, i do ułożenia śrzodków na zabeſpieczenie Kraju, nie mniey zapobieżenia zniſzczeniu reſzty onego przez zabieranie od Woyſkowych żywności i różnych effektow dotąd praktykujące ſię, naoſtatek ażeby tenże Obywatel Morykoni ciągłą na potym z wymienionym Generałem względem wiadomości o Woyſku nieprzyjacielſkim miał relacyą, zobowiązała.

Expedycye Kommiſſyi Porządkowey Kowieńſkiey w rzeczy urządzenia Furmanek nadeſłane, Wydziałowi Porządku oddała.

Przyjęła od Naywyżſzey Rady expedycye względem nominacyi Oſob do Kommiſſyi Porządkowey Powiatu Kobryńſkiego i przeſyłania oney Urządzeń Rządowych. *2do:* Krygsrecht na Jgnacego Winiawſkiego Kommendanta Krakowſkiego, i Jana Kalka Podpułkownika. *3tio:* Obwieſzczenia, iż Obywatel Horain jeſt opatrzony Pełnomocniſtwem przy Dywizyach Cichockiego, Sierakowſkiego i innych od Warſzawy do Granicy Grodzieńſkiey, zaymując Województwo Brzeſkie i Powiat Kobryńſki aż po Wiſłę.

Skargę Miaſta Wolnego Telſz z Annexami Wydziałowi Sprawiedliwości do przeyrzenia i dania Opinii poruczyła.

Na przełożenie Wydziału żywności, ażeby Obywatelowi Mülerowi do ſkupienia magazynu użytemu, Kommiſſya Porządkowa Roſieńſka 20,000 Złł: a Obywatelowi Zołkowſkiemu podobne zlecenie maiącemu Kommiſſya Pttu Szawelſkiego także 20.000 Złł: za Kwitami wypłaciły, determinowała.

Obywatelowi Narbutowi Sekretarzowi ſwému ażeby nayrychley na mieysce urzędowania ſwego powracał, zaleciła.

Opinią Wydziału Bezpieczeńſtwa względem areſztowanych OO. Klikowicza i Jezierſkiego przyiąwſzy, podług niey wzmienionych Klikowicza i Jezierſkiego tantiſper z areſztu uwolniła

13. Julii Odebrała expedycyą od Wydziału Porządku w Radzie N Narodowey, a w niey odezwę Rady do Obywatelow Xſtwa Kurlandz:

Odezwę z Grodna od Obywatela Trębickiego Pułkownika Korpus Strzelcow formuiącego, względem potrzeb tego Korpusu uczynioną, Wydziałowi Potrzeb do uſkutecznienia poruczyła.

Rapporta o brótach Woyſk nieprzyiacielſkich, jeden od Generała Majora Pttu Braſt: Bielikowicza, drugi od Obywatela Kamińſkiego Dozorcy Eyſzyſkiego odebrane, tudzież Raport Kommiſſyi Porządkowey Wołkowyſkiey ſtan ſiły zbroyney tegoż Powiatu wyſzczegulniaiący, natychmiaſt Kommenderuiącemu Generałowi Wielhorſkiemu przeſłała.

Kontynuacya Organizacyi Sądu Naywyżſzego Kryminalnego.

ARTYKUŁ III.

Co do Spraw Sądom Naywyżſzym Kryminalnym należących

1mo. Do Sądow Naywyższych Kryminalnych należeć będą Sprawy Urzędnikow w czaſie Powſtania Narodowego na urzędach znayduiących ſię tudzież wszyſtkich uſługę publiczną sprawuiących: Urzędnicy Prowincyi Koronnych w Sądzie Naywyższym przy boku Rady Narodowey uſtanowionym: Urzędnicy Litewscy w Sądzie Naywyższym przy boku Deputacyi Centralney będącym odpowiadać będą Odpowiadać zaś będą *1mo.* Za zbrodnie, które w opisaniu Sądow Kryminalnych Woiewodzkich i Powiatowych ſą wyłuszczone. *2do.* Za zbrodnie urzędowe

2do. Zbrodnie Urzędowe są naſtępuiące: *1mo* Używanie Urzędu na uciſk prywatny Obywatela; która to zbrodnia w tenczas popełnioną ma się rozumieć, kiedy jeſt ſkutkiem zemſty osobiſtey albo nadużyciem urzędu z przepisanych mu granic wychodzącym. Ta zbrodnia ſtopniowaną bydź może; w miarę krzywdy i ſtraty poniesioney, albo przez partykularnego Obywatela, albo przez część jaką społeczności, albo przez całą społeczność. *2do:* Oporne nieposłuszeńſtwo rozkazom Naczelnika albo Magiſtratur od niego lub Rady Naywyższey uformowanych, którey to zbrodni ciężkość ſtopniowaną bydź powinna w miare szkody Oyczyzny i w miarę powodów, które do jey dopełnienia ſłużyły: *3tio.* Zwiódconie dochodów publicznych na własny użytek, *4to.* Branie pienędzy czyli korrupcya. *5to.* Wydanie ſekretu, jakie w Organizacyi Rady Naywyższey dla Radzców ieſt opisane, a dla innych uſługę publiczną sprawiiących przysięgą obwarowane.

3tio. Do tego Sądu Naywyższego Kryminalnego należeć jeszcze będą sprawy, które z przyczyny *paritatis votorum* w Sądach Kryminalnych Wojewodzkich i Powiatowych, od Sądow Woiewodzkich i Powiatow do Sądu Naywyższego Kryminalnego odeſłane, wraz z Jnkwizycyami i podpisem każdego Sędziego będą.

4to Należeć nakoniec będą Sprawy i przeciw tym osobom, które są oſkarżone o wyſtępki przeciw Narodowi; a Poſſeſſye ich są zaięte woyſkiem Nieprzyiacielſkim, i dla tego w Sądach Kryminalnych Woiewodzkich lub Powiatowych mieyscowych sądzonemi bydź nie mogą

ARTYKUŁ IV.

Co do kar zbrodniom wymierzać ſię mających.

1mo Zbrodnie w Organizacyi Sądow Kryminalnych Wojewódzkich lub Powiatowych opiſane mają tamże przeznaczone ſobie kary.

2do. Zbrodnie urzędowe: 1. Zbrodnia, uciſk prywatny Obywatelowi przynoſząca, mogąc bydź ſtoſowaną, albo do majątku, albo do czci, wolności i życia Obywatela, karana bydź powinna. 1. Nagrodzeniem z majątku w dwoynaſob ukrzywdzonemu z odpadnieniem od Urzędu 2. Jnfamią i utratą Prawa do Obywatelſtwa. 3. Więzieniem Publicznym na czas jaki, albo na zawſze w miarę wielkości uciſku. Naoſtatek śmiercią, jeżeli zbrodnia aż do umyślnego odjęcia życia Obywatelowi poſunięta. Zbrodnia ta ſzkodę ſpołeczności przynoſząca, w miarę wielkości tey ſzkody temiż karami, zachowując w niey ſtopniowanie powyżey opiſane, do ſtopnia zbrodni ſtoſowne, ukarana bydź ma.

3tio Zbrodnia opornego niepoſłuſzeńſtwa rozkazom Naczelnika, albo Naywyżſzych Magiſtratur, przez przeciwne opiſom obowiązkow Urzędu dopełnienie, ſtoſowana do powodow, które do jey ſpełnienia ſłużyły, jeżeli te powody nie miały w zamiarze ſzkody lub zdrady Oyczyzny, ale proſtym i dobrowolnym tylko obowiązkow urzędu były przeſtąpieniem ſtratą urzędu na zawſze karaną bydź ma Jeżeli ſzkodę Oyczyźnie przyniosła, ſtratą urzędu i nagrodzeniem w dwoynaſob ſzkody publiczney ukarana będzie. Jeżeli na reſzcie złączona była z gwałtem wzruſzającym ſpokoyność, albo z zdradę Oyczyzny w zamiarze miała, śmierci karą, konfiſkatą majątku wymierzona będzie.

4to. Zbrodnia zwrócenia dochodow publicznych na właſny użytek; nagrodzeniem ſzkody publiczney z majątku, infamią i odpadnięciem od Praw Obywatelſtwa na zawſze ukaraną będzie

5to Zbrodnia przekupſtwa czyli korrupcyi równie przekupującego, jak przekupionego dotykać powinną, i utratą życia i konfiſkatą Dóbr ukarana będzie. Gdyby przekupujący wydał przekupionego, lub przekupiony przekupującego, wolny będzie od kary. Gdyby tentowany wydał przekupionego, połowę majątku konfiſkowanego ze Skarbu mieć będzie.

6to. Wydanie ſekretu, kiedy przez nieoſtróżnoſc, odpnięciem od Urzędu, kiedy przez zdradę, karą śmierci, i konfiſkatą majątku ukaranym bydź ma.

ARTYKUŁ V.

O postępowaniu w Sądzie.

1mo. Sprawy do tego Sądu nie mogą bydź inne wprowadzane tylko Sprawy. *1mo.* Art: III. w Punkcie 4. wyrażone, kiedy albo delacya do Sądu przez podającego ją Obywa-

tela na piśmie jeſt podana i podpiſana, albo kiedy od Wydziału beſpieczeńſtwa doſtarczane ſą Sądowi Kryminalnemu dowody na piśmie: *2do.* Zbrodnie w czaſie Powſtania Narodowego popełnione przez Urzędnikow, i które w niinieyſzey Organizacyi ſą wyrażone. Gdyby zaś Urzędnik był oſkarżonym o zbrodnie przed powſtaniem Narodu na ten czas ſprawa jego od Sądu Naywyżſzego, ja ko nie Urzędnika do Sądu Kryminalnego Wojewódzkiego lub Powiatowego odeſłaną będzie.

2do. Urzędnik oſkarżony przez rezolucyą Rady Naywyżſzey Narodowey, albo przez Deputacyą Centralną Litt: z delacyą i dowodami na piśmie, do Sądu Naywyżſzego Kryminalnego odeſłanym będzie.

3tio. Nie tylko Urzędnik oſobiście za wſzyſtkie zbrodnie, ale cały komplet za przeſtąpienie Urzędu ſwego granic, lub złe i na zgubę, onychże dopełnienie odpowiadać w Sądzie Naywyżſzym winni.

4to Rada Naywyżſza w Komplecie całym zapozywana do tego Sądu bydź nie może, gdyż z czynow ſwoich Seymowi odpowiadać winna. Radźca atoli każdy oddzielnie od Rady Naywyżſzey, tak jak w Organizacyi teyże Rady jeſt przepiſano, do Sądu Naywyżſzego odeſłany, podpada wyrokom tegoż Sądu.

5to. Poſtępowanie w Sądzie Naywyżſzym, toż ſamo i podług tychże prawideł, tak względem przytomnych jako i zbiegłych, bydz ma, jakie w opiſach Sądow Kryminalnych Wojewódzkich i Powiatowych jeſt przepiſane.

6to. W Sprawach od Sądow Kryminalnych Wojewódzkicz i Powiatowych do Sądu Naywyżſzego odeſłanych, po wprowadzeniu Sprawy przez oſkarżycielow publicznych, i odpowiedzi od oſkarżonego wyſłuchaney, Sąd przyſtąpi do namowy, w którey przeczytawſzy inkwizycye odeſłane, i ſentencye Sędziow, *Paritatem Votorum* rozwiąże; a Sędziow którzy ſprżecznie opiſom dla Sądow Kryminalnych Wojewódzkich i Powiatowych uſtanowionym ſentencyą dali, odſądzeniem od Urzędu Sędziego na zawſze, i zawieſzeniem na rok jeden, *ab omni Activitate* ukarze.

7mo. W przypadku równości zdań w Sądzie Naywyżſzym Kryminalnym, Sędziowie drugi raz wotować będą, a gdyby i w drugim wotowaniu równość krefek znaydowała ſię, w tedy ją Prezydujący rozwiąże.

8vo. Przyſięga dla Sędziow Naywyżſzych Kryminalnych, jeſt taż ſama, co dla Sędziow Wojewódzkich.

Dan w Warſzawie na Seſſyi Rady Dnia 17. Mca Czerwca 1794 Ru.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Oſtendy dnia 15. Czerwca.

Tu na nowo panuje ſtrach i trwoga względem przybliżenia ſię Francuzow. Każdy ſię zatrudnia upakowaniem i wyſyłaniem ſwych rzeczy; i wſzyſtkie Okręta w Porcie gotują ſię do wyyścia.

Z Sztokolmu dnia 20. Czerwca.

Lord *Spencer* Poſeł Angielſki miał onegday u Dworu naſzego Audyencyą pożegnania.

Hrabia *Stenbock* i Baron *Schweryn* powrócili tu z extraordynaryynego wyſłania ſwego do Petersburga. Do naſzey Floty w *Sundzie* przyłący ſię 8my Okręt liniowy z 3ma Fregatami.

Z Hamburga dnia 24 Czerwca.

Liſty z Nantes dziſięyſzą tu Francuſką Pocztą doſzłe, a dnia 9. t m datowane, nic o tym nie donoſzą, żeby Miaſto wſpomnione, od Rojaliſtow było wzięte. Więc dawnieyſza wieść o znaczney wzmagającey ſię ſile Rojaliſtow, muſiała bydź bez fundamentu — Rozchodzi ſię tu wieść, że 20,000 Francuzow wzięło ordynans maſzerowania od Armii Włoſkiey, do Armii po nad Renem. Wiadomość zaś że Sardynia deklarowała ſię za niepodległą, potrzebuje potwierdzenia: lubo to pewna ſię zdaje, że na wſparcie Inſurrekcyi Sardyńſkiey 7 Okrętow liniowych, 6. Fregat, i 20 innych zbroynych ſtatkow przeznaczono z *Toulonu*. Głoſzą tu że General *Mack* pojędzie do Armii Ceſarſkiey we Włoſzech, i tam ma bydź Generałem Kwater-Miſtrzem.

Z Kopenhagi dnia 24 Czerwca

Kilka dni temu, jak ſię jeſzcze jeden Okręt liniowy i jedna Fregata do Eſkadry Szwedzkiey przyłączyła. Eſkadra ta ſkłada ſię dopiero z 8 Okrętow liniowych 2. Fregat i jedney Brygantyny. Wſzyſtkie te Okręta mają Prowiantu na cztery mieſiące. Eſkadra Szwedzka pod Kommendą Vice-Admirała *Wachtmeystera*, która na ſwoim przeznaczeniu ſtanęła, ſkłada ſię z 7. Okrętow liniowych i jedney Brygantyny. Nad całą zaś Flotą zjednoczoną wypadła z loſu naywyżſza Kommenda 3 mieſięczna Duńſkiemu Vice-Admirałowi *Krugerowi*.

Z Amſterdamu dnia 24 Czerwca.

Doſzło tu potwierdzenie wiadomości nie pomyślnych o przewyżſzaiącey ſile Francuzkiey od *Sambry* i we Flandryi Zachodniey. Już to 5ty raz jak Francuzi *Sambrę* przechodzą Jeżeli w jednem mieyscu uſtąpią, to ſię w drugiem z większą nierównie mocą pokażą. Wiele koſztowało Mocarſtwa ſprzymierzone odparcie Francuzow od *Chaleroi*, gdzie 16 t. m. naymniey 2,000 poległych i rannych liczono. Generał Auſtryacki *Bottendorf* ciężko raniony. Znowu jednak Francuzi po przeyściu teraz Sambry, ſzturmują do *Charleroi*, i nie małe jeſt podobieńſtwo, że już może bydź w ich ręku. We Flandryi po przegraney mężnego i roſtropnego, ale nieſzczęśliwego Generała *Clairfeta*, dobyli *Ipres* i 5000 garnizonu z Woyſk ſkombinowanych w niewolą wzięli, *Nieuport* oblegli i podobno już dobyli. Około 20. t. m. o 2. tylko mile byli od *Oſtendy*, ſkąd ſię wielu w naywiększym ſtrachu i poſpiechu do Hollandyi wynoſi. Lecz i z ſamey *Bruxelli* powywożono Archiwa, bo już około tego ſamego czasu, o 5. mil nieprzyiaciel ſię znaydował. — Skombinowane Woyſka tak częſtemi i tak krwawemi bataliami oſłabione, zdaie ſię że niemogą bydź w ſtanie ſkutecznego odporu. Decydowano w prawdzie nakoniec zalewy we Flandryi, ale wiatr nie od morza, ale na morze wieie. Z czego Francuzi korzyſtać niezaniedbaią. Prócz tego równa prawie ſzkoda od powodzi, i od nieprzyiaciela. Obroniła ſię przeſzłego wieku od potęgi *Ludwika XIV.* przez uczynione zalewy *Hollandya*, ale nienagrodzone kilkanaſtu latami ſzkody poniosła.

Nro XXII.

DODATEK DO GAZETY NARODOWEY WILEŃSKIEY.

WE SRZODĘ DNIA 16. LIPCA ROKU 1794.

Z Warszawy dnia 9 Lipca.

SĄD NAYWYZSZY KRYMINALNY KORONNY.

Wam Stanisławowi Szczesnemu Potockiemu, Franciszkowi Xaweremu Branickiemu, Seweryuowi Rzewuskiemu, Wodzom, i Hetmanom Woysk, Jerzemu Wielhorskiemu, Antoniemu Złotnickiemu Chorążemu Czerwonogrockiemu, Adamowi Moszczeńskiemu Chorążemu Bracł: Janowi Zagurskiemu Podczaszemu Włodzimier: Janowi Suchorzewskiemu Woyskiemu Wschowskiemu, Michałowi Kobyłeckiemu Pułkownikowi, Janowi Swieykowskiemu Wojewodzicowi Podolskiemu — Franciszkowi Hulewiczowi Łowczemu Czernich: z Osob i Maiątkow waszych, oraz sprawy niżey wyrażoney nakazuie, abyście się przed tymże Sądem Naywyższym Kryminalnym Koronnym, tu w Warszawie przy Boku Rady Naywyższey Narodowey agituiącym się, na dzień 9. Mca Września R. bieżącego 1794. osobiście, Prawnie, i zawito stawili, a to na Instancyą Oskarżycielów Publicznych Sądu Naywyższego Kryminalnego, z zlecenia tegoż Sądu czyniących. — Którzy stosuiąc się do Ordynacyi, przez Radę Naywyższą Narodową temuż Sądowi przepisaney, i dowodow przeciwko wam maiących, pozywaią oto. — Iż gdy Narod po ucierpieniu wielorakich klęsk, oswobodzony z wszelkiey obcey przemocy, sam sobie bez obcego narzutu Rząd stały, szczęście ogulne Narodu Samowładność Rzpltey, i spokoyność wewnętrzną zaręczaiący, ustanowił, i daley stanowić pragnął. Wy Pozwani wzgardziwszy chęcią i wolą całego Narodu, szydząc z świętego zapału ratowania Oyczyzny, który każdy Obywatel Bogu z dobrey woli zaręczył, Zbrodniczy układ między sobą na zgubę Oyczyzny uczynić, Woyska obce w Kray Polski wprowadzić, i za pomocą ich spisek Targowicki ku zniszczeniu wszelkich dzieł wolnych cnotliwego Seymu, utworzyć, siebie Narodem ogłosić, Charakter Narodowy zhańbić, Obywateli dobrze myślących, i prawdziwych Patryotow, na Osobach i Maiątkach ciemiężyć, Skarb Publiczny złupić, i onże między siebie, i swych Adherentow roztrwonić. Urzędy między siebie, i Towarzyszow spisku rozebrać, a nareście i to: że Kray od wielu wieków Siedlisko Polaków, niezaprzeczona własność Rzpltey rozebrany. — Siła Zbroyna Polska zniszczona, reszta Kraiu od zaboru pozostała w ochydne Jarzmo niewoli podana a liczne tysiące Obywatelów o utratę maiątkow, i życia przyprawieni zostali, zrządzić ważyliście się, przeto was wyżey rzeczonych Pozwanych Hersztow spisku Targowickiego, i następnych klęsk sprawcow, za powyższe zbrodnie z pohańbieniem wszelkich Praw dokonane, a obszernie w czasie sprawy przez dowody wyiaśnić się maiące, jako zdraycow, i odrodnych synow Oyczyzny za takich deklarować, i karom kryminalnym przez Prawa Publiczne ustanowionym, podlegać, uznać, i one na was tudzież ich maiątkach rozciągnąć; oraz co Prawo mieć chce postanowić, ostrzegaiąc was że czy na wyżey wyrażonym terminie stawicie się lub nie, Sąd do sądzenia sprawy, przeciwko wam niezważaiąc nawet na wasze niestawienie się, przystąpi. — Dan w Warszawie dnia 7go Mca Lipca 1794 Ru — *Stanisław Nowicki Sądu Kryminalnego Naywyższego Koronnego Oskarżyciel.*

List Obywatela Wybickiego Pełnomocnika do Rady Narodowey, o potyczce pod Błoniem.

Dnia 8 Lipca 1794 z obozu pod *Błoniem* o godzinie 1. z południa.

Zapewne jeszcze dnia wczorayszego wiadomość powzięła Rada Naywyższa, żeśmy attakowani byli od *Prusaków* — Darować mi proszę, że zaraz niedonioslem Nieodstępny w czasie attaku, obozu i osoby Generała *Mokronoskiego*, wieczorem zatrudniałem się opatrzeniem potrzeb woyskowych Na zbliżenie się nieprzyiaciela, niektórzy z obozowych ludzi zagarnęli furaże i żywności, aż pod *Wolą*. To nam sprawiło trudność opatrzenia woyska, a namnożyło wiele fałszywych zapewnie wieści w *Warszawie*. Radoś miło mi patrzeć było, na waleczność woyska naszego. Dopełniał każdy swey powinności w boiu, z męztwem wolnemu tylko człowiekowi właśnym. Ten, któremu nieprzyszło do krwawey utarczki, bolał na swoie przeznaczenie, i szemrał na swoie stanowisko. Nieprzyiaciel do swoiey przewyższaiącey siły, przyłączył zuchwałość, i tak początek boiu otworzył, iż odporu znaleść niemyślał. Ale się zawiodł — A odsunięty i wstrzymany w swym zwycięztwa zamiarze, poznał, że z ludem wolnym walczy. Kawalerya nasza pod *Błoniem* straż trzymaiąca stanęła murem przeciw wystrzałom armatnym. Wszystkie mieysca z bokow i z tyłu, które za razem nieprzyiaciel tentował, osadzone wczesną roztropnością Generała *Mokronoskiego*, zniszczyły wszystkie jego zamysły, które miał zapewne, nas otoczyć. Od rana aż do wieczora szedł boiem otwartym, i skrytemi na nas zasadzki. Ale nas, ani zastraszyć, ani podeyść, ani zwyciężyć potrafił. — Zostaliśmy w naszey pozycyi w jakiey nas zastał. Wiele ich poległo, i wiele rannych? wiedzieć dotąd trudno. Zrażony w pierwszym zaraz nieprzyiaciel wstę-

pie, ukrył się za *Błoniem* i otwartego bronił się spotkania. Nayskromnieysze wyznania naszych i zaświadczenia ich jeńców, przeszło stó trupa, i więcey jeszcze rannych świadczą. Z naszey strony równie zupełney wiadomości mieć jeszcze niemożna; naywięcey jednak, gdy 12 trupa, a 18 rannych. Z tych naywięcey niewstrzymanych w zapale, i na wszystkę siłę wpadaiących. Po całodzienney utarczce, wrócił żołnierz do obozu, i lubo w nim wygody i żywności przyzwoitey nieznalazł, z niecierpliwością dnia dzisieyszego czekał; ale aż do tey godziny, nieprzyiaciel, czy na większą siłę czekaiąc, czy niechcąc na nową z nami walczyć, zostawia nas spokoynych. Jak przecie wiadomości Generał *Mokronoski* odbiera, zewsząd gromadzą swe siły, i zewsząd attakować nas zamyślaią. Przesyła tego wszystkiego Generał kommenderuiący wierne rapporta Naywyższemu Naczelnikowi, i dalsze nasze obroty, będą skutkiem jego ordynansów.

Zostaie mi wyznać powinne zawsze uszanowanie dla N. Rady. *Wybicki*

Rezolucya względem sądzenia obwinionych o gwałty, dnia 28. Czerwca w Warszawie popełnione.

RADA NAYWYZSZA NARODOWA.

Chcąc mieć jak nayprędzey przywróconą spokoyność publiczną, przez dopełnienie zbrodni w dniu 28. zeszłego Miesiąca naruszoną, chcąc przez rychłe i przykładne zasłużoney kary uiszczenie, dobrych i cnotliwych Obywatelów mieszkańców Miasta tego, bezpieczeństwo zawarować, przyśpieszeniem sprawiedliwości względem tych, którzy są oskarżonemi o podżeganie, przyłożenie się, i dopełnienie zbrodni, na dniu 28 Czerwca roku bieżącego zdziałanych; a nadto stosuiąc się do zalecenia Naywyższego Naczelnika siły zbroyney Narodowey, stanowi: 1mo. Ażeby bieg sądzących się spraw w sądzie kryminalnym Xstwa *Mazowieckiego*, nie był przerwany, i prędkość oczekiwaney sprawiedliwości tamowaną niezostała; sąd kryminalny Naywyższy w mieście wolnym Rzpltey *Warszawie* agituiący się, ile w czasie teraznieyszym z przepisu organizacyi rodzaiem spraw sobie wyznaczonych niezatrudniony, wszystkich obwinionych o akcye na dniu 28 Czerwca popełnione, od wydziału bezpieczeństwa w Radzie N. Narod: do sądu dostawianych, i o wspólnictwo powołanych, nieodwłocznie pod odpowiedzialnością sądził. 2do. Aby tenże sąd Naywyższy kryminalny, w teraznieyszym tylko zdarzeniu przestępstwa, bez poprzedzaiących indagacyow przez udzielną deputacyą do wyciągnienia onych ustanowioną, sam przez siebie słuchał indagacyi, czyli examinu z obwinionych, i odbywał inkwizycye, dzieląc się po dwie osoby, do słuchania takowych examinow i inkwizycyi dla przyśpieszenia onychże; a po tych odbytych i wysłuchanych, wyroki ukarania zbrodni, w miarę ich wielkości stanowił i ogłosił, uniewinionych z pod aresztu uwolnił. Ku czemu wydział bezpieczeństwa, wszystkie czynności i indagacye, przez deputacyą indagacyyną w tym przypadku dotąd sporządzone, do pomienionego sądu odesłać będzie powinien. 3tio. Takowy względem zwrócenia rychłego dla całego kraiu i miasta *Warszawy* bezpieczeństwa, oraz zbliżenia dogodney dla wszystkich sprawiedliwości przepis, ustawom deputacyi indagacyyney w wydziale bezpieczeństwa, która podeyrzane osoby nieustannie śledzić i aresztować powinna, tudzież prawidłom dla sądu kryminalnego Naywyższego, i sądow kryminalnych Woiewódzkich i Powiatowych w organizacyi ustanowionym, że napotym w niczym przeszkadzać nie ma, deklaruie.

Dan w *Warszawie* na Sessyi Rady dnia 6. Miesiąca Lipa 1794. Roku

Aloizy Sulistrowski Prezyd:
T. Czech R. N. N. Sekr:

Z pod Zegrza.

Przybyły wczora do *Warszawy* Ob: *Młocki* Kommendant Zawiślański, doniosł Ob: Kommendantowi X. *Mazowieckiego*, iż po długiey utarczce między Komendą *Polską* a *Prusakami*, *Polacy* cofnąć się przymuszeni byli; z dezertera wyznania, Komenda w tym mieyscu *Pruska* dwóch tysięcy nie dochodzi: wysłał wczoray Komendant X M w ludziach i armatach posiłki naszey dywizyi.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Londynu dnia 18. Czerwca.

Coraz bardziey pokazuie się, że zwycięstwo nasze nad Flottą Francuzką bardzo wiele nas kosztowało, ani mogliśmy przeszkodzić kupieckiey Flotcie Francuzkiey od 160. żaglów z Ameryki płynącey, żeby w całości do swoich portow nie weszła. Po nayzaciętszey na morzu bitwie, jakiey w Marynarstwie przykładu nie ma, nieotrzymaliśmy spodziewanego skutku, a nadruynowaliśmy znacznie Flottę naszę. Z drugiey strony zatrzymywanie naszych Okrętow w Ameryce, właścicielom szkodę i niespokoyność sprawuie, a Rząd nabawia troskliwością nowey woyny. My zabieramy obce Okręta, a obcy nasze biorą. Z takiey wzaiemności, dobrego skutku wnosić nie można. W przeszłą sobotę rozmaici Kupcy z Ameryką handel prowadzący, zebrali się do Ministra *Pitta* chcąc się dowiedzieć czy jest w rzeczy samey podobieństwo do woyny między *W. Brytanią* i *Ameryką*? Minister starał się ich upewniać, że *przedsiębierze wszystkie śrzodki, które przepisuie honor, polityka i prawo, ażeby nie był zerwany pokoy z Ameryką*. Tym czasem wiemy, że Amerykanie gotowi są wziąć się do oręża, jeźli im nie nagrodzimy szkod poczynionych. W pośrzod tych wypadkow, to jedno czyni nadzieię, że nasz Gabinet nie jest zbyt daleki od przyiacielskiego ułożenia się z Ameryką. *Kongres Amerykański* zostawił wybor Posła do Anglii Prezyd: *Washingtonowi*, który nominował Pana *Jana Jay*, a ten do Londynu już przybył. P. Jay, który w naytrudnieyszych czasach Ameryki, pod czas woyny, będąc Prezydentem Stanów ziednoczonych, potrafił sobie naywyższą sławę ziednać, którego charakter, cnota i zdanie łączy z Wielkim *Washingtonem* i *Adamsem*, każe nam się spodziewać naylepszych skutkow Poselstwa swego. Ma podobno nawet zlecenie bydź i w Paryżu. O jak jest potrzebny, cnotliwy i świątły *Pośrzednik pokoiu* w Europie!